

. 119 .

Ad hoc sic proceditur, videtur quod non aliquis irascitur propter aliquid contra se factum. homo enim peccando nihil contra deum facit pro deo. enim iob. xxxv. Si multipliciter fuerint iniquitates tue quid facies contra illum. deus deus in ira contra homines propter peccata secundum illud psalmum. Iratus est furor domini in populum suum. et non super aliquos irascitur propter aliquid contra se factum. **P**rimo igitur in ira est appetitus vindictae. sed aliquis appetit vindictam facere etiam de hijs qui contra aliquos sunt. et non super motum ire est aliquid contra nos factum. **S**ecundo sic philosophus dicit in ii. rethorice. homines irascuntur propter iram eos qui despicunt ea circa que ipsi maxime student. sic qui studet in philosophia irascitur contra illos qui philosophiam despiciunt. et sic est in alijs. si philosophiam despiciunt non est necesse studere. non igitur irascimur propter id quod contra nos fit. **P**roinde qui tacet contra contumeliam magis ipsum ad iram provocat ut crispinus dicit. in hijs nihil contra ipsum agit quod taceat. et non super in alicuius provocatur propter aliquid quod contra ipsum fit. **S**ed contra est quod philosophus dicit in ii. rethorice. quod in ira fit ex hijs quod ad seipsum iniuriam aut et sine hijs quod ad ipsum heni putamus aliquem esse tale odimus. **R**espondeo. dicitur. sic sic super dicitur. in ira est appetitus nocendi alteri sub ratione iniuriam dicitur que locum non habet nisi ubi precessit iniuria. nec iniuria omnis provocat ad vindictam. si illa sola que ad eam pertinet qui vindictam appetit. sicut enim naturaliter unumquodque appetit proprium bonum. et naturaliter repellit proprium malum. Iniuria autem ab aliquo facta non pertinet ad aliquem nisi aliquid fecerit. quod aliquo modo sit contra ipsum. unde sequitur quod motum ire aliquis cuius semper sit aliquid contra ipsum factum. **A**d hoc igitur dicitur. quod in ira non dicitur de se passione animi. si per iudicium iusticie per vult vindictam facere de peccato. peccator autem peccando deo nichil nocere potest. Et sic factum est ex parte sua duplura contra deum agit. Primo quidem in quantum cum in suis mandatis contemnit. Secundo in quantum nocentem aliquid inferat alicui vel sibi vel alteri quod ad deum pertinet. putat ille cui nocentem inferat sub dei providentia et tutela contemnitur. **A**d hoc dicitur. dicitur. quod irascimur contra illos qui aliquid nocent. et vindictam appetimus in quantum illi quibus nocetur aliquo modo ad nos pertinet vel per aliquam affectionem vel amicitiam vel saltem per cognationem naturalem. **A**d hoc dicitur. quod id in quo maxime studemus reputamus esse bonum nostrum. et ideo cum illud despiciatur reputamus nos quod despici et arbitramur nos lesos. **A**d hoc dicitur. dicitur. quod tunc aliquis taces ad iram provocat iniuriam quoniam videtur ex receptu tacere quod punitur dat in ipsa autem irascitur quidam actus est. **A**d hoc sic proceditur, videtur quod non sola irascitur vel despectus sit motum ire dicit enim dicitur quod iniuria passiva est in parte pati irascimur. sed homo potest iniuriam pati etiam absque despectu vel irascitur. et non sola irascitur est ire motum. **P**rimo igitur deus est appetit honoris et dicitur de irascitur et si bruta animalia non appetunt honoris. et non dicitur de irascitur de irascitur. et tamen in eis provocatur in parte hoc quod vulneratur ut dicit philosophus in ii. ethicorum. et non sola irascitur videtur esse motum ire. **P**roinde philosophus dicit in ii. rethorice. et ponit aliquas causas ire puta ob-

lusionem. exultationem in infortunijs. denunciationem malorum. impedimentum de se quod proprie voluntatis. non igitur sola irascitur est provocatum ire. **S**ed contra est quod philosophus dicit in ii. rethorice. quod ira est appetitus iusticie punitivus propter apparentem irascitur non ducitur facta. **R**espondeo. dicitur. quod omnes causas ire reducuntur ad irascitur. sicut enim tres species irascitur. ut de in ii. rethorice. scilicet despectus. et irascitur id est impedimentum voluntatis impletur et contumeliam. Et ad hoc tria omnia mota ire reducuntur cuius ratio potest accipi duplura. prima est quod ira appetit nocentem alterius in quantum habet rationem mali vindictam. et ideo in ira querit vindictam in quantum videtur esse iusta. Iusta autem vindicta non fit nisi de eo quod est iniuste factum. et ideo provocatur ut ad iram sit aliquid sub ratione iniuriam. unde dicit philosophus in ii. rethorice. quod si homines putaverint eos quod lederit esse iniuste passos non irascuntur. non enim fit ira ad iniuriam. Cogit autem tripliciter nocentem alicui inferri. scilicet ex ignorantia. ex passione. et ex electioe. Tunc autem aliquis maxime iniuriam facit quod ex electioe vel industria vel certa malicia nocentem inferat ut de in. v. ethicorum. et ideo maxime irascimur contra illos quos putamus industria nobis nocuisse. Si enim putamus aliquos vel per ignorantiam vel per passione nobis iniuriam. vel non irascimur contra eos vel multo minus. agere enim aliquid ex ignorantia vel ex passione dimittit rationem iniuriam. et sic quodammodo provocatur misericordie et reme. Illi autem qui ex industria nocentem inferat ex contemptu peccare videtur. et ideo contra eos maxime irascimur. unde philosophus dicit in ii. rethorice. quod hijs qui propter iram aliquid fecerit aut non irascuntur. aut minus irascuntur. non enim propter irascitur videtur egisse. Sed a ratio est quod irascitur excellens hominis operum ponitur. quod enim putat homines nullo modo digna esse irascitur ut de in ii. rethorice. Ex omnibus autem hominibus aliquis excellens quoniam. et ideo quod cum quod nocentem nobis inferat in quantum excellens derogatur videtur ad irascitur pertinet. **A**d hoc igitur dicitur. dicitur. quod ex quacumque alia causa aliquis iniuriam patitur quod ex contemptu illa causa minuit rationem iniuriam. si solus contemptus vel irascitur rationem ire augeret. et ideo est per se causa irascitur. **A**d hoc dicitur. dicitur. quod licet animal brutum non appetat honoris sub ratione hominis. appetit tamen naturaliter quodammodo excellentiam irascitur contra ea que illi excellentiam derogant. **A**d hoc dicitur. dicitur. quod omnes ille cause ad quodammodo irascitur nem reducuntur. obliuio enim irascitur est cuius dicitur signum. ea enim que magis estimamus magis memorie insignimus. Similiter ex quodammodo irascitur est quod aliquis non vereatur dicitur tur aliquem denunciano sibi aliqua tristitia. qui etiam in infortunijs alicuius hilaritatis signum ostendit. videtur parum curare de bono vel malo eius. sicut etiam qui impedit aliquid a sui propositi executione non dicitur propter aliquid utilitatem sibi inde provocatur non videtur multum curare de amicitia eius. et ideo omnia et alia in quantum sunt signa receptus sunt provocatur. **A**d hoc sic proceditur, videtur quod excellentia alicuius non sit causa quod factus irascitur. dicit enim